

„Door de tentoonstelling worden vissers zich bewust van het probleem”

Scheepswrakken

©RD, bron: wrecksite.eu

Schoonmaak op de zeebodem

tekst Gerco Verdouw
beeld Cor Kuyvenhoven

Spooknetten noemen kenners ze. Losgeraakte netten die zich wikkelen om wrakken op de zeebodem en daar vissen blijven vangen. De duikers van "Duik de Noordzee schoon" maken er een eind aan.

De bodem van de Noordzee ziet er inderdaad spookachtig uit op de onderwatervideo die bezoekers van SEA LIFE Scheveningen direct na binnenkomst te zien krijgen. In het groenachtige water zwemmen twee duikers met hun eng uitzienende maskers. Ze naderen een wrak op de zeebodem dat omwikkeld is met zogenaamde staandwantnetten. De dunne lijnen van de netten zijn volgegroeid met algen. In de mazen zitten krabben vast, waarvan sommige nog bewegen. Het geheel zweeft op en neer door de stroming. „Levensgevaarlijk”, noemt samensteller Joos Versfelt van de tentoonstelling "Duik de

Noordzee schoon" de spooknetten om de wrakken. „Voor dieren en mensen. Vissen, krabben, soms ook zeehonden en bruinvissen raken er in verstrikt en sterven een langzame hongerdood.”

Duikers die proberen de dieren te bevrijden, kunnen eveneens vastraken en verongelukkig. Dat weerhield een ploeg van twaalf duikers niet om tijdens het afgelopen zomerseizoen vijftien keer de Noordzee op te gaan om wrakken te ontdoen van de spooknetten. Zes zijn weer helemaal 'schoon'.

In totaal liggen er op de bodem van de Noordzee meer dan 10.000 gezonken schepen, waarvan er 2000 groot genoeg zijn om netten vast te houden. Onbegonnen werk? „Helemaal niet”, zegt Versfelt, die namens de Vereniging Kust & Zee het project leidt. Het voornemen is om eind 2012 minstens honderd wrakken te hebben ontdaan van netten, lijnen en vislood. Daarnaast probeert de Vereniging Kust & Zee te voorkomen dat er nieuwe netten in de zee terecht komen. „Op de lange termijn moet het probleem dus opgelost zijn”, aldus Versfelt. Wrakken op de zeebodem zijn

ware oases, begroeid met anemonen. Vissen zoeken er graag een schuilplaats. Beroepsvissers plaatsen hun stand want dan ook graag in de buurt van een gezonken schip om bijvoorbeeld kabeljauw te vangen. Het gebeurt nogal eens dat andere vissers met hun sleepnet een stand want lostrekken. Het net wordt door de stroming meegenomen naar een wrak en komt daar vast te zitten.

Ook sportvissers zijn dol op wrakken als vislocatie. Af en toe raken hun vislijnen verward in het losgeraakte net dat om het wrak zit. Zo ontstaat er een kluit van netten en vislijnen. Het lood dat de sportvissers kwijt raken is bovendien giftig. De Vereniging Kust & Zee is hierover in gesprek met Sportvisserij Nederland, die al enige tijd studeert op vervanging van lood door gietijzer. Dat richt minder schade aan op de zeebodem.

Het gesprek met de beroepsvissers om te voorkomen dat er netten in de Noordzee terecht komen, verloopt een stuk moeizamer. „Velen van hen ontkennen dat ze bij wrakken vissen”, vertelt Versfelt. „Ze zeggen dat ze er dus geen netten kwijt raken. Hoe die netten daar dan komen, blijft onduidelijk.”

De projectleider zou graag zien dat vissers melden waar ze een net hebben verspeeld, zodat dat door duikers opgeruimd kan worden. „Maar een visser vertelt liever niet waar hij vist. Dat houdt hij geheim want het raakt zijn bron van inkomsten.” De Vereniging Kust & Zee pleit voor het gebruik van biologisch afbreekbare visnetten en -lijnen. Er bestaan al zogenaamde biolines, vislijnen die biologisch afbreekbaar zijn. Ze worden nu getest door Sportvisserij Nederland; er worden hoge eisen aan gesteld en ze moeten niet al te duur zijn. Ook gaat Kust & Zee in overleg met de beroepslijnvissers en de staandwantvissers over alternatieven voor de huidige lijnen en netten die eeuwenlang op

de zeebodem kunnen blijven liggen.

De tentoonstelling "Duik de Noordzee schoon" is nog tot 15 november in SEA LIFE Scheveningen te zien. Daarna verhuist ze naar een nieuwe expositie van Kust & Zee op de Scheveningse Pier.

>>duikdenoordzeeschoon.nl; kustzeeze.nl/spookvissen

„Spooknet bestaat niet”

„Waarom zouden wij een probleem moeten oplossen dat er niet is?” reageert staandwantvisser Rens Cramer op het project "Duik de Noordzee schoon". De Katwijkse visser van de KW2 zegt dat het zogenaamde spookvissen gewoon niet bestaat. „Het verhaal dat netten zich om wrakken wikkelen en eeuwig doorvissen klopt gewoon niet. Als we een stuk net kwijt raken – en dat ge-

beurt heel zelden – wikkelt het zich door de stroming binnen een paar tijen in elkaar. Er ontstaat een onontwarbare streng waar echt geen vissen of krabben meer mee gevangen worden.” Vissers zijn volgens Cramer erg zuinig op hun netten. „Het verlies van netten door ervaren wrakvissers is praktisch nihil. Ze zijn kostbaar. Als een visser netten verspeelt, is de wrakvisserij niet lo-nend. Mocht een netje

toch blijven haken, dan trekken we het los en nemen het mee.” Sowieso stelt de wrakvisserij langs de Nederlandse kust weinig meer voor, volgens Cramer. „Van de Nederlandse staandwantvloot van zo’n 65 schepen zijn er nog maar 3 of 4 die in de winter gericht bij de wrakken vissen op kabeljauw. Redenen hiervoor zijn quota-greep en het feit dat er op de vlakke grond ook goed kabeljauw

wordt gevangen in combinatie met tarbot, griet en schar, wat economisch gezien aantrekkelijker is.” Dat vissers biolines moeten gaan gebruiken, ziet Cramer niet zitten. „Waarom moet er een probleem worden opgelost dat er niet is? Bovendien is biologisch afbreekbaar materiaal minder sterk, waardoor de kans groter wordt dat er lijnen afbreken en we alleen maar meer netwerk verliezen.”

citaat
„De natuurrijkdom op Bonaire, Sint Eustatius en Saba (sinds kort Nederlands grondgebied) is nog puur en uniek. Nederland kan trots zijn, maar het is niet vrijblijvend. En verder: jullie moeten echt een kijkje komen nemen, maar niet allemaal tegelijk.”

De Meyer, Dutch Caribbean Nature Alliance (Vogelbescherming)

nieuws
Jongeren en natuur
Staatsbosbeheer en Stichting wAarde hebben de natuurbeleving van jongeren in Overvecht, een Utrechtse wijk, onderzocht. Velen bleken zich niet bewust van het Gagebos in hun buurt. Ze wilden daar best meer naartoe gaan, als er iets te doen was. Alleen wandelen is niet erg populair. Als ze in het bos kunnen samenkomen, kan dat de spanning in de wijk flink verminderen. (Bron: SBB)

Friesland pleziert elektrische fietser

tekst Theo Klein
beeld Gerald van Daalen

Fietsen, scooters, boten en auto's kennen tegenwoordig ook een elektrische variant. Goed voor het milieu. Waar haal je echter stroom vandaan als je op de Friese meren vaart? Horeca-ondernemer Anne Hager heeft een oplossing.

Friesland wil een duurzame provincie worden en het toerisme bevorderen. Met zijn project "Fryslân elektrisch" sluit Anne Hager naadloos op beide wensen aan: een netwerk van oplaadpunten door heel Friesland voor elektrische

fietsen, boten en op langere termijn auto's en scooters. De eerste stap is gezet. Langs de Elfstedenroute staan nu, met steun van energieleverancier Es-sent, de provincie Friesland en de gemeente Tytsjerksteradiel meer dan 25 oplaadpalen.

Het idee ontstond bij toeval. „Ik kreeg bij mijn eetcafé in Wijs steeds vaker klanten met een elektrische fiets. Lange dagtochten kun je met die fietsen niet maken, als je het laatste stuk niet op eigen kracht wilt afleggen.”

Als service voor de fietsers plaatste de cafébaas vorig jaar een oplaadpunt. Onder het drinken van een kopje koffie laadt de klant zijn accu op. „Dat geeft mensen toch een zeker gevoel.” Hager wilde zijn oplaadpunt op internet aanmelden, maar er bleek in Friesland nog geen

Als het aan Anne Hager ligt, zit Friesland binnenkort vol stopcontacten.

netwerk te bestaan. „Terwijl je toch juist in deze provincie schitterend lange fietstochten kunt maken.”

Afgelopen winter bedacht de Fries met een collega het oplaadpuntennetwerk langs de Elfstedenroute, dat deze zomer

voor het eerst in bedrijf was. De palen staan vooral bij horecagelegenheden en toeristische attracties. Als het goed bevalt, volgt de rest van de provincie.

Behalve fietsen zijn ook elektrische boten een doelgroep. Die vragen meer oplaadtijd, maar als ze 's avonds aanmeren, kunnen ze een hele nacht aan de stroom.

De oplaadpaal kost de ondernemer ongeveer 150 euro per jaar. Niet goedkoop. Zeker niet als je voor een paar euro een stopcontact bij de Hubo kunt halen. Er staat volgens Hager wel wat tegenover.

„Door bij 'Fryslân elektrisch' aan te haken, maak je deel uit van een herkenbaar netwerk en kom je op de website te staan. Je krijgt een duidelijk herkenbare paal en een logo, zodat mensen weten: Hier kan

ik terecht. We staan ook in de fietsrouteplanner van de Fietsersbond. Toeristen vinden me gemakkelijk op internet als een adres waar ze niet alleen kunnen eten en drinken, maar ook de fiets kunnen opladen.”

Hager ziet de oplaadpunten als service. „Een volle accu kost een paar cent. Als de klant een tweede kopje koffie bestelt, heb ik dat er al uit. Een boot opladen, is wat anders. Al kost dat ook maar een paar euro. Maar we bevorderen hiermee duurzaam recreëren. Met zo'n netwerk zijn langere fietsroutes mogelijk.” Hager onderhandelt nu met Essent om de palen van groene stroom te voorzien. „Dat zou voor de duurzaamheid helemaal mooi zijn.”

>>oplaadpuntnederland.nl

kalender

Herfststorm

Weermannen ervaren de herfst als een lastige periode. De atmosfeer is in dit seizoen minder stabiel dan in de zomer, wat de weersverwachting op langere termijn niet erg betrouwbaar maakt. Er komen meer lagedrukgebieden voor, die gepaard gaan met onstuimig weer. Een storm verraadt zich vaak al enkele dagen van tevoren, maar het verloop ervan blijft koffiedik kijken. Een kleine koersverandering van de depressie kan betekenen dat de storm Nederland op het laatste moment mist of juist in volle hevigheid treft. Herfst en storm worden in de volksmond vaak in één adem genoemd, maar toch is de kans op veel wind in de winter nog groter. Van de zwaarste stormen van de afgelopen decennia kwamen er drie in de herfst en zes in de winter voor. Met als hoogtepunt de januari storm van 1990, die zeventien slachtoffers eiste.

>>refdag.nl/groen voor meer 'groene' artikelen.